

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
פרשת שלח

הגיליון השבועי לכל יהודי 859

י"ח בסיוון התשס"ג
(18.6.03)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

מתוך ה'צרה' תצמח הישועה

הלקח מחטא המרגלים הוא שאסור לחזור עליו. שומה עלינו להבהיר לכל מוציאי דיבת הארץ רעה, כי המוני בית-ישראל אינם נוהים אחריהם וכי נאמנותנו לארץ-ישראל אינה ניתנת לערעור

המציאות הקשה בארץ מעוררת דאגה אצל כל מי שחי כאן, אולם הציבור המאמין בה' ובתורתו חש מועקה של ממש. למצב הביטחוני הקשה והמיתון הכלכלי מצטרפת ההתנכלות המכוונת למוסדות החינוך המחנכים לתורה וליראת-שמים, והניסיונות הבלתי-פוסקים לפגוע פגיעה קשה וממוקדת במשפחות ברוכות הילדים. הוסיפו לזה את הרס המחיצות בין ישראל לעמים והכנסת המוני גויים לארץ, לצד קעקוע שרידי הסטטוס-קוו בענייני דת, ותקבלו את כל סיבותיה של המועקה.

אכן, עת צרה היא ליעקב. העם היהודי בארץ-ישראל שרוי במשבר קשה, והנהגת המדינה לא זו בלבד שאינה נוקטת את הצעדים הנחוצים ליציאה מהמשבר, היא אף שופכת בנוזן על המדורה. הרבי מליובאוויטש הזהיר כמה וכמה פעמים, כי עצם המשא-ומתן עם המרצחים מגביר בפועל את פיגועי הטרור. ואכן, עינינו הרואות כי 'מפת הדרכים' ופינוי מאחזים לא הביאו שלום וביטחון, אלא הידרדרות ביטחונית חמורה ומרחץ דמים מר וכואב. גם הרס חומות היהדות אינו מבשר טוב.

שורש המשבר

אף-על-פי שההידרדרות מקיפה את כל התחומים, החמורה ביותר היא המדינית-ביטחונית. ראשית, מפני שהיא גורמת שפיכות-דמים והפקרת חיי יהודים, ופיקוח-נפש דוחה את כל התורה כולה. שנית, התורה מלמדת אותנו ש"וימאסו בארץ חמדה" הוא החטא שגרר את העונש המר והקשה ביותר.

בני-ישראל התמרדו נגד הקב"ה כמה וכמה פעמים לאחר יציאתם ממצרים. הם רצו לשוב למצרים, עשו את העגל, התאוננו, התאוו תאוה לבשר, כשלו ב'בעל פעור' ועוד. אפילו אחרי חטא העגל נתרצה הקב"ה, סלח לעם-ישראל, והמשיך להוליכם לארץ-ישראל. אולם בחטא המרגלים, כאשר הוציאו דיבה על הארץ, נגזר עליהם למות במדבר, והכניסה לארץ-ישראל נדחתה בכארבעים שנה.

כשהקב"ה מחזיר את העם היהודי לארץ-ישראל, מחולל להם ניסי-ניסים, משחרר בעבורם את ירושלים וחברון, ואילו הם מתעקשים לדחות את מתנת ה' ולמסור במו-ידיהם את ארצם לגרועים שבאויביהם — זו כפיות-טובה וחילול-השם שאין כמותם. מדיניות זו המיטה עלינו את התוצאות הקשות, שכולנו עדים להן.

גם המשבר הכלכלי והמצוקה הפוקדת מוסדות תורה ומשפחות ברוכות-ילדים הם תולדה ישירה של "וימאסו בארץ חמדה". הסכמי אוסלו האומללים הם שהקימו בלב ארצנו את מדינת הטרור הזוועתית, שפגעה לא רק בנפשות יקרות, אלא מוטטה את הכלכלה, הרסה את התיירות, שאבה תקציבי-עתק לצורכי הביטחון ויצרה גירעון שחייב את הקיצוצים בבשר החי.

לשמור על חוט הקשר

בדיוק לפני עשר שנים, כשהחלו ניסיונות למסור לסוריה את רמת-הגולן, הלכה קבוצת רבנים מרמת-הגולן אל האדמו"ר מגור, בעל 'פני מנחם'. האדמו"ר הוסיף לסכנות הביטחונית גם פן ערכי חשוב, והביע חשש מפני השפעת הוויתורים על תחושת הזהות היהודית. לדבריו, הנכונות לוותר על נתחים מארץ-ישראל מדאיגה מאוד, שכן רבדים רחבים בחברה הישראלית התרחקו מאמונה ומקיום תורה ומצוות, והחוט היחיד כמעט הקושר אותם ליהדות, הוא הזיקה לארץ-ישראל. אם גם חוט זה ייקרע — הם עלולים לאבד לגמרי את תחושת הזהות היהודית.

מכאן מתחייבת הזהירות שלא לחזור חלילה על חטא המרגלים. פרשת השבוע מדגישה את הצורך לחזק את אהבת הארץ, להבין את יוקרתה ואת קדושתה, לטפח את הזיקה לארצנו ולנחלת אבותינו. שומה עלינו להבהיר לכל מוציאי דיבת הארץ רעה, כי המוני בית-ישראל אינם נוהים אחריהם וכי נאמנותנו לארץ-ישראל אינה ניתנת לערעור. אראז ניווכח כי אף-על-פי ש"עת צרה היא ליעקב", הרי דווקא ממנה תצמח הגאולה הישועה — "וממנה ייושע".

ספרים

ספר המאמרים מלוקט

מאת הרבי מליובאוויטש
בהוצאת קה"ת

מהדורה חדשה, בת ארבעה כרכים, של כל מאמרי החסידות שהגיה הרבי. בשעתו הופיעו המאמרים בקונטרסים יחידים ולאחר מכן נדפסו בכרכים, כסדר הופעתם. כאן סודרו על-פי חודשי השנה, דבר המקל על הלומדים והמעיינים. טל' 03-9606018.

אוצר המדרשים

מהדורת פרידמן

בהוצאת מכון המדרש

חמישה חומשי תורה עם פירוש רש"י, אונקלוס ולקט של מדרשי חז"ל. המדרשים מנוקדים ניקוד מלא ומוגשים לצד החומש. מעתה יהיה קל ללמוד את פרשת השבוע עם מדרשי חז"ל. הפצה: יודאיקה, טל' 1-700-704120.

מגילת שיר-השירים

מאת שמואל-חיים-דוד הלפרין

בהוצאת מכון באר אברהם

שיר השירים הוא משל לקשר שבין הקב"ה לישראל. ספר זה מבאר את מהלך השיר כולו על-פי המשל ועל-פי הנמשל, לאור דברי רש"י. 192 עמ'. הפצה: 'ספריית', טל' 03-5798187.

הלכות אבלות

מאת יצחק-צבי אושינסקי

בהוצאת המחבר

שלא נזדקק, אבל מי שיושב בבל יפיק תועלת רבה מהספר, המגיש את כל ההלכות הנחוצות, מרגע הפטירה עד תום י"ב חודש. יש בספר הבחנה בין ההלכות הנהוגות אצל בני אשכנז ובני ספרד. 184 עמ'. טל' 058-474905.

זמני השבוע

יחולת ת"א חיפה בארבע אילת ניו-יורק

כניסת השבת	7:12	7:27	7:20	7:28	7:21	8:12
צאת השבת	8:30	8:33	8:35	8:31	8:24	9:21

פרקי-אבות: פרק ג

03-9606169

פקס:

www.chabad.org.il

אינטרנט:

chabad@chabad.org.il

דואר אלקטרוני:

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

אין לנתק את המעשה מהכוונה

הוא ללא דופי, לא היו יהושע וכלב צריכים להיכנס לבחינת הכוונות והמניעים הנסתרים. הלא "המעשה הוא העיקר", ולא צריך לבדוק בציציות את כוונת הלב ומחשבת המוח.

חשיבות הכוונה

מלמדת התורה, שכוונה נסתרת להוציא דיבה על הארץ הופכת את הדבר הטוב ביותר – קיום ציוויו של משה רבנו – לעניין של עבירה ולשון הרע. יהודי נדרש לבחון גם את הכוונות שמאחורי המעשה, ואם הכוונה שלילית – להימנע מלתת יד לזה.

ואם כך בצד השלילי, הלא אמרו חז"ל "מרובה מידה טובה ממידת פורענות". יכולים אנו ללמוד אפוא עד כמה חשובה הכוונה הטובה והמחשבה הרצויה בקיום המצוות. לכן "מצווה בלא כוונה – כגוף בלא נשמה". כשם שהנשמה אינה פרט שולי בחיי האדם, אלא היא משנה את מציאות הגוף מהיפך החיים לחיים – כך גם הכוונה הטובה במצוות נותנת חיים למצוות התורה.

(לקוטי שיחות כרך לח, עמ' 48)

מלעשותו. אפילו אם המעשה עצמו הוא ללא דופי, אלא שהכוונה שמאחוריו שלילית – נעשה המעשה כולו פסול.

כשהתורה מספרת על שובם של המרגלים, לא מצאנו שהמרגלים הראו את הפירות ואמרו "כשם שפריה משונה, כך עמה משונה". להפך, הם הציגו עצמם כממלאים בשלמות את ציוויו של משה רבנו: "ויספרו לו ויאמרו, באנו אל הארץ אשר שלחתנו, וגם זבת חלב ודבש היא, וזה פריה".

מזימת המרגלים

אלא שמאחורי הדברים עמדה כוונה נסתרת רעה. הם רצו לבסס את אמינותם בעיני בני ישראל, ולכן הציגו את פרי הארץ ודיברו "קצת אמת". מזימתם הייתה, שכאשר בני ישראל יאמינו לתחילת דבריהם, יקבלו גם את המשך הדברים "אפס כי עז העם וגו'". כמורכב קיוו שבני ישראל ייבהלו מהפירות הענקיים ויאמרו "כשם שפריה משונה, כך עמה משונה".

יכולים היינו לחשוב, שכאשר המעשה עצמו

כשנשאלו המרגלים לתור את הארץ, מספרת התורה כי הגיעו "עד נחל אשכול, ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד, וישאוהו במוט בשניים ומן הרימונים ומן התאנים". את סדר נשיאת הפירות מפרט רש"י: "שמונה נטלו אשכול, אחד נטל תאנה, ואחד – רימון". אולם "יהושע וכלב לא נטלו כלום, לפי שכל עצמם – להוציא דיבה נתכוונו: כשם שפריה משונה, כך עמה משונה".

הימנעות זו של יהושע וכלב מנשיאת הפירות מעוררת תמיהה: הלא משה רבנו ציווה במפורש "והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ", ואיך נמנעו מלקיים זאת? אמנם חבריהם נתכוונו לעשות זאת כדי להוציא דיבה, אך יהושע וכלב יכלו לקחת מפרי הארץ כדי לקיים את ציווי משה, ומתוך מטרה טובה – להראות את שבחה של הארץ!

היזהר מכוונה נסתרת

מכאן אנו למדים שגם דבר טוב, כאשר טמונה בו כוונה נסתרת להסיר על-ידו יהודים מהליכה בדרכי ה' – יש להימנע

מן המעייץ

נושא השבוע: ציצית

אמרת השבוע

ארבעים שנות מזימה

פעם אחת ניסו מהרחרייב לחולל מחלוקת בין ה'חווה' מלובלין ובין 'היהודי הקדוש'. בלובלין התגורר אז רב אחד, שהיה ידוע כמי שנוהר בקלה כחמורה, ואפילו מהרהור עבירה. באו הללו אליו ושכנעו אותו לדבר לפני ה'חווה' נגד ה'יהודי'.

אותו רב השתכנע, הלך אל ה'חווה' והחל לדבר בגנותו של 'היהודי הקדוש'. באותו זמן הגיע לבית ה'חווה' מלמד מעיירה סמוכה, שהיה מחסיריו של ה'יהודי'. מאחורי הדלת שמע את דברי הדיבה נגד רבו, התפרץ אל החדר, תפס את התפילין של ה'חווה' וקרא: "אני נשבע בנקיטת חפץ כי שקר הוא דובר".

אותו רב ברח משם מיד וה'חווה' אמר "ישר כוח' למלמד והוסיף: "ארבעים שנה שומר היצר-הרע את הרב הזה מהרהור עבירה, בתקווה שאולי אקבל ממנו לשון-הרע על ה'יהודי'".

יינתק". ואומר (תהילים לד, ט) "חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם".

(מנחות מג, ב)

מצילה מהחטא

למצוות ציצית סגולה מיוחדת שאין בכל המצוות, שכל המצוות אין מצילות מיצר הרע, ואילו מצוות ציצית מצילה מן החטא, כמסופר במסכת מנחות (מד, א).

(מקור חיים)

הציצית עיקר

מברכים "להתעטף בציצית" ולא "להתעטף בטלית", אף-על-פי שבטלית מתעטפים; משום שהציצית תלויה למטה, כלפי הארץ, בשפלות, ולכן היא עיקר.

(רבי יחזקאל מקוזמיר)

מצווה בכל דבר

זרע הקב"ה את התורה ואת המצוות לישראל, כדי להנחילם חיי העולם הבא, ולא הניח דבר בעולם שלא נתן בו מצווה לישראל... נתכסה בטלית – "ועשו להם ציצית".

(מדרש רבה)

טירת הגוף והנפש

על הפסוק "בכל יום יהיו בגדיך לבנים" (קוהלת ט, ח) אומרים חז"ל (שבת קנ"ג, א): "אלו ציצית". שמלבנים את האדם להיות תמיד בטירת הגוף והנפש, ולא לתור אחרי ליבו ואחרי עיניו.

(נימוקי יוסף)

עבודה מאהבה

מן ההבדלים בין חוטי ה'תכלת' לחוטי ה'לבן' שבציצית, שחוטי התכלת רומזים לעבודת ה' מיראה – סור מרע, ואילו חוטי הלבן רומזים לעבודת ה' מאהבה – ועשה טוב. בזמן הזה אין תכלת וכל שמונת החוטים לבנים, ומכאן הוראה שעיקר העבודה בזמן הזה היא בקו האהבה.

(לקוטי שיחות)

מובטח לו שלא יחטא

רבי אליעזר בן-יעקב אומר: כל מי שיש לו תפילין בראשו ובזרועו, ומזוזה בפתחו, וציצית בבגדו – מובטח לו שלא יחטא, שנאמר (קוהלת ד, ט) "הוחטו המשולש לא במהרה"

כבוד התורה

יום של סתיו בשנת תקס"ז. מזג-האוויר המעונן והסגרירי לא פגם באווירה המרוממת ששרתה על העיר פרשבורג. וכי קלה היא? רבה החדש של העיר עתיד להופיע בה אחר-הצהריים, וכל בני פרשבורג התכוננו לקבל את פניו ולכבדו, כיאה לשיעור קומתו התורנית.

הגבאי הראשי של בית-הכנסת הגדול ועוזרו נערכו משעות הבוקר למירוק בית-הכנסת ולקישוטו. צוות בעלי-מלאכה עסק בצירוף שלטי "ברוך הבא" ופסוקי ברכה לתלייה בכניסה לבית-הכנסת ועל כתליו הפנימיים. שני עצי ברוש צעירים וענפים ירוקים ורעננים הובאו לפתח בית-הכנסת, כדי ליצור מהם שערי-כבוד חי.

הגבאי עבר בבית-הכנסת וחירו את המשתתפים בתפילתם. הוא ביקשם לסיים ולפנות את המקום, כדי שיהיה אפשר להתחיל בהכנת בית-הכנסת למעמד ההכתרה. בחושו הגבאי רוי הניסיון ידע להתאים את המילים הנכונות לכל אחד. "הואיל-נא, ר' בונים, ללכת לחיים ולשלום. בערב תבוא לכאן ותראה כי בעזרת ה' הכול מוכן ומתוקן". "מה, ר' יצחק? טרם סיימת את תפילתך? במחילה מכבודך היכנס לחדר הצדדי". "הלא תראה ר' פינחס, אנחנו מפריעים לך, אנחנו מפריעים לך!..."

בוהירות ניגש אל הזר שעמד באחת הפינות, עטוף בטליתו, שקוע בתפילה. "במחילה, ר' יהודי, העוד תאריך בתפילה?", שאל. כשלא נענה חזר הגבאי על שאלתו, בקול רם יותר וביתר תוקף. הסיט האיש את טליתו מעל פניו ושאל: "כלום מבקש אתה לנעול את בית-הכנסת?!"

"לא", ענה הגבאי, תמה על כי אין הלה מבחין בעבודה הרבה ובתכונה הגדולה מסביב, אך עיניך הוראות, כי אנחנו עסוקים כרגע בניקוי בית-הכנסת ובקישוטו!"

"קישוט בית-הכנסת", חזר הזר על מילות הגבאי. "וכי גהגהשבעות ממשמש ובא?!", הוסיף בנימה אירונית.

"נראה כי מרחוק באת ועל-כן אינך יודע כי פרשבורג מתכוננת לקבלת פני רבה החדש", ענה הגבאי, עדיין רגוע.

הזר לא ויתר. "האם מאורע זה חשוב הואכל-כך עד שכדאי להפסיק בעבורו יהודים מתפילתם ומתלמודם ולסלקם מבית-הכנסת?!", שאל.

עתה נאלץ הגבאי לגייס את שארית

אוטם הלב

כאשר באו המרגלים והוציאו את דיבת הארץ רעה, החלו בני-ישראל לבכות ולא רצו להיכנס לארץ-ישראל, ואף פקפקו ביכולת ה' להכניסם לארץ. ואז קצף עליהם הקב"ה ונשבע שלא יביאם אל הארץ, ופתאום כמו בני-ישראל אמרו "הננו ועלינו?". מה קרה כאן? האם קיבלו תשובה לפקפוקיהם ובבת-אחת שינו את דעתם?

מסביר רבנו הזקן בספר התניא (פרק כט) כי זו המחשה לתופעה שנקראת 'טמטום הלב'. האדם מבין בשכלו את הדברים, אבל ליבו קהה ואטום מלחוש זאת. במצב כזה אין עצה אלא 'לבטש' את היצר ולהכניעו, ואז נפתח הלב ופורצת האמונה שהייתה קיימת גם קודם-לכן בלב. לכן כשהקב"ה "הרעים בקול רעש ורוגז, עד מתי לעדה הרעה הזאת... נכנע ונשבר ליבם בקרבם", ופתאום רצו לעלות לארץ-ישראל.

קהות לקדושה

את מושג ה'טמטום' אנו מכירים מעניין הכשרות. על הפסוק "ונטמאתם בם" (ויקרא יא, מג), שכתוב בלי א' ("ונטמתם"), נאמר, שהכוונה אכן לסוג מסוים של 'טמטום', שכן מזון שאינו כשר 'טמטום המוח והלב'. יש אפוא סוג של טמטום שאינו קשור לאינטליגנצייה של האדם ולמידת חכמתו בענייני העולם. דבר-מה במוחו ובליבו נאטם.

ככלל, מתבטא הדבר בקהות ובאטימות מסויימת לענייני קדושה. דברים רוחניים אינם נקלטים כראוי. בענייני העולם-הכול מובן היטב, מעניין מרגש, מעורר; אולם כשמגיעים לענייני תורה ומצוות, ובפרט לעניינים עדינים בעבודת ה', מופיע לפתע 'טמטום' — הדברים נעצרים ואינם חודרים אל תוך המוח והלב.

יש 'טמטום המוח' — המוח אטום מלקבל את אור התורה. אנשים שבענייני העולם מוכיחים הבנה יפה וטובה, אינם מצליחים להבין דברים שקשורים בתורה וביהדות. לך הדברים נראים פשוטים למדי, אבל הם — אינם קולטים. כאילו דווקא בעניינים אלה ניטלה מהם בינתם.

סוג שני, דק יותר, מכונה 'טמטום הלב'. זו קהות רגשית מסויימת לדברים שבקדושה. אדם מבין היטב עניין אלוקי מסויים, מרגיש חיות והתלהבות שכלית ויכול להסביר את הדבר בטוב-טעם, אבל הלב כאילו מסרב להתעורר ולחוש את הדברים. האיש מתבונן בעניין באריכות ומנסה לעורר תחושה מסויימת בלב, אבל זה כאילו חתום ונעול. הדברים אינם עושים עליו שום רושם.

סוג שלישי, דק עוד יותר — נתק שקיים לפעמים בין ההבנה והרגש לבין החיים. אדם זה מבין היטב את הדברים, ואף מצליח לעורר בליבו רגשות מתאימים, אך בשלב זה התהליך נעצר. המסקנה המתבקשת, שצריכה הייתה להתבטא באורח-החיים ובהתנהגות היום-יומית — אינה באה. המוח והלב אינם מצליחים להשפיע על המעשים.

הביטוש פותח

כל אלה הם סוגים אחדים של מחלת ה'טמטום', והמשותף לכולם — אטימות, בדרגות משתנות, לעניינים שבקדושה. הסיבה העיקרית לכך היא, כדברי הפסוק (ישעיה ו, י): "השמן לב העם הזה ואוזניו הכבד ועיניו השע, פן יראה בעיניו ובאוזניו ישמע ולבבו יבין ושב ורפא לו". הכול מתחיל מ"השמן לב העם" — משומן התאוות, החל בתאוות איסור וכלה בתאוות היתר. כשאדם הולך בשרירות-ליבו ונוהה אחר תענוגות העולם, יש לכך השפעה ממשית על נפשו. היא נעשית קהה ואטומה יותר לעניינים רוחניים דקים, לעניינים שבקדושה.

כמה עצות ניתנות בתורת החסידות כדי לגבור על בעיה זו. העיקרית היא — לשבור את חומת הישות העצמית על-ידי 'ביטוש' עצמי. האדם נדרש לבטש ולהשפיל את עצמו ולראות את הצדדים הנחותים שלו. הוא צריך לחשוף לפני עצמו את כל שפלותו, עד שיגיע לשיבוך-לב ולמרידות-הנפש. ביטוש זה מסלק את שומן התאוות, ופותח את המוח והלב לקבלת אור ה'.

סבלנותו. "האינך סבור כי שומה עלינו לקשט את המקום ולהכינו כראוי לקבלת פני הרב?! וכי למדת מימך פרק בהלכות כבוד התורה?!", השיב בשאלה שהיה בה יותר מקורטוב של עקיצה.

סבלנותו. "האינך סבור כי שומה עלינו לקשט את המקום ולהכינו כראוי לקבלת פני הרב?! וכי למדת מימך פרק בהלכות כבוד התורה?!", השיב בשאלה שהיה בה יותר מקורטוב של עקיצה.

כאן פקעה כליל סבלנותו של הגבאי. "כנראה אינך יודע מיהו הגאון רבי משה סופר, ואולי אף מעולם לא שמעת עליו. נכון?!", הטיח בזר בבוז מוחלט. "לו היה לך שמץ של מושג על גדולתו בתורה, היית ממעט בדיבורים וממהר לפנות את המקום כדי לאפשר לנו לעשות את המוטל עלינו".

"נו, נו", הפטיר האורח באדישות, "תן לי עוד כמה רגעים ואסיים". כעבור רגע הוסיף, "אם אמנם כדברך, כה גדול רבכם החדש, סבורני כי לא היה שבע-נחת מהדרך שבה אתם מגרשים מתפללים מבית-הכנסת". את המשפט האחרון שמע הגבאי מאחורי גבו, לאחר שנפנה לענייניו ושב לחלק הוראות עבודה לעוזרו.

אחר-הצהריים עמדו כרכרות מקושטות לפני בית-הקהילה, מוכנות להוביל את הפרנסים אל הכפר הקרוב, לקראת הרב החדש. והנה שמועה באה, כי הרב כבר הגיע העירה ומתאכסן בבית ידידו, הדיין רבי דניאל פרוסניץ. מיד הסיעו הכרכרות את הפרנסים לשם.

השמועה נפוצה בכל העיר וכעבור שעה קלה נאסף קהל רב סביב בית הדין. בתוך כך נודעו פרטים נוספים. התברר כי למעשה הגיע הרב אל הכפר הסמוך עוד אמש. הבוקר, כשנודע לו שאין בכפר די יהודים למניין, הקדים ובא לפרשבורג בלא להודיע על כך לאיש.

צירפו האנשים פרט לפרט ולפתע התחוויר להם כי הזר שהתפלל הבוקר בבית-הכנסת לא היה אלא הגאון רבי משה סופר — רבם החדש. מעיו של הגבאי החלו מתהפכים בבטנו. בבת-אחת קלט את טעותו האיומה. ובכל-זאת עדיין קיווה שחלה כאן טעות כלשהי ושמעולם לא פגש פנים אל פנים את הרב החדש.

הגבאי פילס לעצמו דרך בין ההמון והגיע עד דלת ביתו של הדיין. כיוון שדחק — נכנס. עוד רגע קט והנה עומד הוא חיזור כסיד, רגליו כושלות ושערותיו סומרות, מול האמת המביכה. אכן, הזר שעמו התעמת בבוקר וגער בו כי אינו מבין דבר בגדולת התורה וכבודה אינו אלא הרב בכבודו ובעצמו.

"יסלח לי כבוד תורתו, אנה יסלח לי?", פנה בקול רועד אל הרב וכמעט השתחט ארצה מלוא-קומתו. "יסלח לי על המילים שיצאו מפי בחוסר זהירות ובלא מחשבה, ועל התנהגותי הגסה והמבישה".

הביט בו רבי משה סופר בעיניים משועשעות ובחיוך של טוב-לב ואמר: "על מה צריך אני לסלוח? הלא גירשת אותי מבית-הכנסת — לכבודי!..."

"אמר הקב"ה: בעולם הזה, על-ידי יצר הרע, היו לומדים ומשתכחים, אבל לעולם הבא אני עוקף יצר הרע מכם ומשתכחים... ולא עוד, אלא שאינכם צריכים לאדם שילמד, שנאמר 'ולא ילמדו עוד איש את רעהו... כי כולם ידעו אותי' (תנחומא עקב סי' יא)

נציפייה לנאורה

עולים במדרגות ושרים

תחושה חזקה, שמאחורי הנוף הקסום מסתתר כוח שהוא מעבר למה שהעיניים רואות", אומר הוד.

יחדיו הקימו את 'המדרגות'. "למה 'המדרגות'? כי זה שם שמאפיין אותנו ואת התהליך שעברנו ועדיין עוברים – הליכה מתמדת וטיפוס במעלה המדרגות", הם אומרים. הד לכך אפשר למצוא גם בשיר 'אמת': "הולך בדרך אחת / בדרך של אמת / לשמור שבועה שנשבעתי לפני בואי לכאן / בין שכנוע עצמי / בין דמיון לרוח שהיא לא טהורה / התבוננות פנימית מוצא במה שנמצא".

מתי, מתי?

אילן שר והוד פורט על גיטרה חשמלית או אקוסטית. עמם בלהקה גם יוסי לוי, יליד הרצליה, שמתגורר כיום במושב בית-מאיר ומנגן בתופים, וששי מזרחי, שגולד בתל-אביב וכעת נשוי וגר בביתר. הן בגנו, הקלידן, הוא היחיד שאינו שומר מצוות ("עוד לא", אומר אילן בחיך).

בימים האלה הופיע תקליטור שירים מתוך תקליט שלם שעתידי לצאת לאור בעוד כחודשיים. שם השיר הוא 'מתי' ומילותיו מביעות כיסופים לגאולה: "שובי שובי ונחזה כי בא אורך / כבר הגיע הזמן לשוב אל ציוןך / קול דודי הנה זה בא קול מבשר ואומר / את ליבנו בקול שופר הוא יעורר".

שירת הנשמה. הוד דין (מימין) ואילן דמארי

כוח שמעבר לעיניים

באותו זמן בערך הכיר אילן את הוד דין, תושב רמת-השרון ובן למשפחה מוזיקלית במיוחד, שהיה אף הוא בשלבים סופיים של גיבוש עצמי, לאחר שנים של שאלות ותהיות. "אני זוכר את עצמי כבר כילד קטן מאוד, בקיבוץ גבעת-השלווה, שבו נולדתי וביילתי את ילדותי, מדווש באופניי הקטנים אל נקודה קבועה בראש אחת הגבעות, ומשקיף ממנה אל הנוף. כבר אז עבר בי איזה רטט פנימי ומילא אותי

בתוך הגל הגדול של יהודים שגילו את אור היהדות יש לאמנים ובעיקר למוזיקאים מקום נכבד. אלה אנשים שמעצם טבעם נוטים אל החיפוש ואל הרחוקות. לא יפלא אפוא כי רבים מהם מוצאים בשלב זה או אחר את דרכם אל עולם התורה.

חיפוש זה הוא גם הדבק המחבר את חברי להקת המדרגות. ארבעה צעירים, מרחבי הארץ, שבנקודה כלשהי בתהליך שיבתם ליהדות הכירו זה את זה, ומאז הם שרים ומנגנים יחד על אמונה, על אהבת הבורא ועל כמיהה לגאולה. סגנון זה של שירה צובר תאוצה בשנים האחרונות, גם בשל ריבוי היוצרים הבאים מרקע דומה.

"זעק ולא הרפה"

תקליטים הראשון, 'בפתח הדלת', הופיע לפני כשלוש שנים. מילות השירים מסגירות מיד את הלך-הנפש של חברי הלהקה. בשיר 'מרגיש', למשל, נכתב בבית הראשון: "אם אתה מרגיש בצער / ואין מי שיאמר לך דבר / שליבך בו יפתח / תזכור רק את תשכח / אם תתמיד אז תיווכח / כי יש בעולם תפילה השווה לכל נפש / בכל מצב / אז שיפכו לבבכם לפניו / כי יקר הזמן ואין כמוהו נאמן".

הקול הרך של הסולן הוא של אילן דמארי (36), המתגורר בתל-אביב ולומד בשיבת 'חזון אליהו' שעל-יד בית-חב"ד בעיר. אילן גדל בבאר-שבע להורים דתיים, שעלו ארצה מתוניס. בנעוריו פרק מעליו עול תורה. לפני כשתים-עשרה שנה חזר לשמור מצוות, לאחר שלדבריו "קול פנימי בתוכי זעק אליי ולא הרפה ממני, בחיפוש אחר משמעות אמיתית לחיים".

פִּינֵת הַהֲלָכָה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

לימוד חכמות העולם

שאלה: האם נשים ובנות, שאינן מחויבות בעיקר המצווה של לימוד תורה, רשאיות ללמוד מדעים ללא הגבלה?

תשובה: לימודי המדעים במוסדות האקדמיים רוויים כפירה, ונוסף על כך יש במוסדות האלה אווירת מתיירות. אולם גם כאשר הלימודים הללו הם "בכשרות", חשוב מאוד שהעיסוק במדע לא יהיה תכלית לעצמו, אלא ישרת את לימוד התורה.

המדעים יכולים לסייע לתורה, הן ישירות (כגון מתמטיקה ואסטרונומיה) – לחישוב הלוח העברי ומנימי היום בהלכה; וזואולוגיה – לזיהוי בעלי-החיים הכשרים; הנדסה – לביור עניינים הלכתיים (כמו השימוש במכשירי חשמל בשבת ובחג), והן כמכשירי לפרנסה ברווח לצורך עבודת הבורא (אף-כי תעודת-בגרות ואף תואר אקדמי אינם בהכרח ערובה לפרנסה). וכפי שנמסר בשם רבי אלחנן וסרמן הי"ד: כשם שתורה חייבים ללמוד 'לשמה',

כך את המדע חייבים ללמוד דווקא 'שלא לשמו'.

יתרה מזו: בספר התניא נאמר, שהעיסוק ב"חכמות אומות העולם" מטמא את 'הכמה, בינה ודעת' שבנשמה, "אלא אם-כן עושה אותן קדרום לחתוך בהן... להתפרנס מהן ברווח לעבוד ה', או שידע להשתמש בהן לעבודת ה' או לתורתו, וזהו טעמו של הרמב"ם והרמב"ן ז"ל וסיעתן שעסקו בהן". מכאן שרק גדולי ישראל בתורה ובעבודת-ה' בכוחם להעלות זאת לקדושה (וכמורכך מי שכבר למד מקצועות אלו, שההשגחה הביאה אותו למקום שבו עליו להשתמש במדעים לעבודת הבורא ולהפצת היהדות).

ולמעשה, כאשר אפשר לקיים תכנית לימודים (לבנים או לבנות, בכל גיל) תורנית יותר, וכל-שכן – תורנית בלבד, חייבים לעשות זאת. הדבר יביא מיד שיפור ביראת-שמים.

מקורות: איגרות הרמב"ם (מהד' הרי"י שילת) ח"ב עמ' תקב. תניא ח"א ספ"ח. לקוטי דיבורים (להיק) ח"ה עמ' 1066. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ח"א עמ' תג וחי"ז עמ' רלד. לקוטי שיחות (להיק) ח"ב עמ' 177. תורת-מנחם ב, 312. וראה אנציקלופדיה תלמודית, ערך 'חכמות חיצוניות' ס"ה, וציון 26. 'יהדות ומדע' לפרופ' יהודה לוי, פ"ד.

חדש

תזמורת שלהבת

מגישה:

האוסף - 5 שעות של מיטב המוזיקה החסידית מכל הזמנים

חובה בכל בית יהודי

ביצועים מיוחדים... ומרגשים...

5 תקליטורים מסדרת "הנשמה לך" באריזה מהודרת

מבצע!

זבחים: יהי החודש, תהא השעה הזאת, הנשמה לך, מכניסי רחמים, ויחד יחד, פיה פתחה, טוב להודות, י"ה-מ"ה-מ"ו, והתענג על ה', מלכותו נצח, שיור למלך, מה אשכב לה', אורך ימים, מאמינים, שיור אערך לך, פתחו שערים, תפילה לעני, הודו לה', זכרני נא, אליך אלוקים ועוד רבים וטובים...

ניתן להשיג אף ורק בטלפון: 03-9606120

03-9606120

"שולחן שבת" עושה לכם שבת אחרת

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): "זודאיקה", 03-9606120